

Enligt sändlista

BILDANDE AV NATURRESERVATET ARÅDALEN I BERGS KOMMUN

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn	Arådalen
Kommun	Berg
Socken	Oviken
Fastigheter	Arådalen 1:1, Ekorlandet 1:1, Side 1:4,1:5,2:4, Tåssåsfjäll 1:1, Valskaftet 1:1
Markägare	Naturvårdsfonden (Naturvårdsverket): Arådalen 1:1 Fastighetsverket: Övriga fastigheter (renbetesland)
Lägesbeskrivning Kartblad	Söder och sydväst om Oviksfjällen Topografiska kartbladen 18D NO, 18D SO, 18E NV, 18E SV, 183-2, 183-4, 184-1, 184-3 Ekonomiska kartbladen 184 40, 184 50, 184 60, 683 44,683 46, 683 48, 683 64, 68366, 683 68
Areal Fastighetsförvaltare	10 972 ha varav 320 ha vatten För fastigheten Arådalen 1:1: Länsstyrelsen, Naturvård För övriga fastigheter: Fastighetsverket och Länsstyrelsen, Rennäring
Renbetesrätt	Hela reservatet är åretruntmark för renbete. Detta gäller även fastigheten Arådalen 1:1. Se vidare finansdepartementets ämbetsskrivelse den 23 september 1886 till Länsstyrelsen i Jämtlands län.

Beskrivning av området - naturförhållanden och naturvärden

Reservatet utgörs av en mosaik av fjäll, skog och myr utmed Oviksfjällens sydsluttning. Längst i väster ingår även lågfjället Busjöfjället med omgivande skogsområden. Längst i öster går ett par torrdalar genom området i sydväst-nordöstlig riktning. Vid isavsmältningen strömmade väldiga smältvattenmängder mot nordväst

längs Oviksfjällens sydöstra sida mellan isen och fjället. Härvid eroderade dessa breda och flacka, numera försumpade dalar fram. Området kring Valskaftet domineras av myrmarker. Största delarna utgörs av topogena och soligena kärr. Här finns också sträng-flarckärr och större partier med nordlig mosse. Fuktighetsgraden i kärren varierar. Fastmattorna har både vide- och starrdominerade partier. Mjukmattorna, som täcker stora ytor, har även de olika starrar som dominerar i fältskiktet. Kärren är av intermediär-rik typ med brunmossor som bildar bottenkiktet. Sträng-flarckärrens strängar verkar vara i övergångsstadium från kärr- till mossesträng. De skogklädda delarna domineras av granskog av varierande slutenhet på fastmarkstråk med myrpartier emellan. Lövinslaget är allmänt och ganska rikligt och dominerar helt inom vissa högre liggande områden. Tall förekommer här och var, vanligtvis som solitärer på myrar och i myrkanter. Bitvis påträffas förhållandevis rikligt med lågor och torrakor, samt en hel del gamla toppbrutna och topptorkade granar.

Fäbodvallar

Stora delar av reservatet har haft stor betydelse som utmarksområde för flera byar i Storsjöbygden och har härigenom blivit präglad av betesdrift under flera århundraden. Inom själva reservatsområdet finns flera fäbodområden: Oldsbergsbodarna, Östra Arådalen (internationellt uppmärksammat), Stuguberget och Valskaftet. Ytterligare fäbodområden ligger nära eller i direkt anslutning till reservatet t.ex. Prästbodarna och Nybodarna.

Litteratur i urval

- Östra Arådalen, en levande fäbodvall i Oviksfjällen, Eva Karlsson, Länsstyrelsen 1999.
- Östra Arådalen, åtgärdsförslag för upprustning av byggnader, Sara Höglund och Camilla Olofsson, Jämtlands läns museum.
- Oviksfjällens fäbodområde - utmark mellan fjäll och bygd, Eva Ljungdahl, Länsstyrelsen 2002.

Ärendets beredning

Bakgrunden till detta beslut om naturreservat framgår av länsstyrelsens ärende dnr 231-5468-95. Reservatet utgörs av f.d. domänreservaten Arådalen (DR-Z-004 och FDR-Z-005), samt delar av Glensjön (FDR-Z-062) och Valskaftet (FDR-Z-063). Alla fyra domänreservaten ligger i anslutning till varandra och har inrättats av f.d. Domänverket. De två domänreservaten vid Arådalen har vid Domänverkets bolagisering överförts till naturvårdsfonden.

Naturvårdsfondsfastigheten ingår i sin helhet i naturreservatet medan det f.d. domänreservatet Glensjön är reducerat att huvudsakligen omfatta de barrskogsklädda partierna. För f.d. domänreservatet Valskaftets del ingår inte fastigheten längst i öster kring Ljåbodarna, då staten inte är ensam ägare till denna fastighet.

I regeringsbeslut (1995-12-21 M95/4758/4 och M95/4836/4) har regeringen förklarat att "det ankommer på berörda länsstyrelser att...besluta om erforderligt förordnande enligt naturvårdslagen" för samtliga ovan nämnda områden.

I särskild utredning har Östra Arådalen även utretts som tänkbart kulturresevat.

Länsstyrelsen har i ärendet hört bland annat kommunen. Synpunkter har framförts på frågan om snöskotertrafiken i området. Enligt kommunens uppfattning bör denna fråga hanteras samlat för ett avsevärt större område och i särskild ordning. Länsstyrelsen delar denna uppfattning. För större delen av området gäller dock redan förbud mot körning med terrängfordon.

Länsstyrelsens beslut

Det beskrivna området som avgränsas med en heldragen linje på bifogade karta bör av skäl som ovan nämnts särskilt skyddas och vårdas i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer och tillgodose behov av områden för friluftslivet. Länsstyrelsen förklarar därför med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken området som naturresevat.

Naturresevatets namn skall vara Arådalen.

I detta beslut har Länsstyrelsen beaktat de grundläggande bestämmelserna för hushållning med mark och vattenområden enligt 3 kap. miljöbalken. Länsstyrelsen finner att detta beslut om naturresevat stämmer väl överens med dessa bestämmelser. Sålunda är stora delar av området riksobjekt för rennärning (3 kap. 5 § miljöbalken) och hela området riksobjekt för naturvård och delvis av riksintresse för friluftslivet (3 kap. 6 § miljöbalken). Många fäbodrar inom området ingår i Ovikens fäbodområde, som är riksobjekt för kulturminnesvården (3kap. 6 § miljöbalken). Det myrdominerade området i öster ingår även i Naturvårdsverkets myrskyddsplan.

En mindre del av området ingår även i det europeiska nätverket av värdefulla naturområden - Natura 2000. Bestämmelserna härom - det s.k. Art- och habitatdirektivet - återfinns i 7 kap. 27 § punkt 2 miljöbalken. Enligt direktivet utgörs naturtypen till stor del av västlig taiga (9010). Längst i öster dominerar sk aapamyrar (7310) närmare kalfjället nordlig fjällbjörkskog (9040) och uppe på kalfjället alpina och subalpina silikatgräsmarker (6150).

Området har mycket stor betydelse för rennärningen. Länsstyrelsen finner att detta beslut om naturresevat även bevarar och stärker rennärningens intressen i området.

Ändamålet med resevatet skall vara att bevara områdets olika naturtypers ekosystem och naturliga processer samt att bevara landskapets orörda karaktär i väsentligen orört och ostört tillstånd för framtiden. Befintliga fäbodvallar skall så långt möjligt bevaras och någon av fäbodmiljöerna hävdas. Ändamålet är även att - inom ramen för detta ändamål - ge möjlighet till friluftsliv och vetenskaplig forskning i orörd natur.

Ändamålet skall tryggas genom att

- skogen och all annan natur lämnas att utvecklas fritt med undantag för fäbodvallen Östra Arådalen med närmaste omgivning där fäbodkulturen skall prioriteras
- alla exploaterande verksamheter undviks
- friluftslivet kanaliseras vid behov
- befintliga fäbodvallar så långt möjligt bevaras och nyttjas för sitt ursprungliga ändamål

För området skall gälla de föreskrifter enligt 7 kap. 5-6 §§ och 30 § miljöbalken jämfört med 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken, vilka anges nedan.

Nedanstående föreskrifter skall inte innebära inskränkning i samernas rättigheter enligt rennäringslagen. Föreskrifterna skall inte heller utgöra hinder för åtgärder enligt skötselplan.

Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

1 § Det är förbjudet att inom reservatet

- A1. Uppföra byggnad
- A2. Anlägga väg
- A3. Anlägga luft- eller markledning
- A3. Bedriva täkt av berg, sten, grus eller torv
- A4. Borra, spränga, gräva, schakta, utfylla eller tippa
- A5. Dika, dämna eller vidta vattenreglering
- A6. Fälla växande eller döda träd, upparbeta vindfällan eller vidta någon skogsvårdsåtgärd
- A7. Plantera in för trakten främmande växt- eller djurart
- A8. Använda kemiska bekämpningsmedel på land eller i vatten
- A9. Utan länsstyrelsens tillstånd sprida ut kalk på land eller vatten

Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång

2 § Ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet skall tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas

- B1. Utmärkning av reservatet
- B2. Uppsättning av informationstavlor på platser som anges i skötselplanen
- B3. Anläggning och underhåll av leder i området i enlighet med skötselplanen

Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt ordningen i övrigt inom reservatet

3 § Det är förbjudet att inom reservatet

- C1. Klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 m
- C2. Göra åverkan på mark eller växtlighet, torrträd och vindfällen inräknade

Föreskrifter enligt 3 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Länsstyrelsen fastställer de föreskrifter om naturvårdsförvaltningen mm som framgår av bifogad skötselplan.

Övrigt

Enligt 27 § verksförordningen skall Länsstyrelsen göra en konsekvensutredning över de föreskrifter som riktar sig mot allmänheten vid bland annat naturreservatsbildning. Länsstyrelsen finner att de aktuella föreskrifterna endast innebär en marginell begränsning för allmänheten.

Detta beslut kan överklagas hos Regeringen, Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet, se bilaga.

Kungörelsedelgivning skall ske enligt 17 § delgivningslagen.

I handläggningen av detta ärende har förutom undertecknade även avdelningsdirektören Bengt Ekendahl, länsantikvarie Kjell-Åke Aronsson, länsarkitekt Harry Westermark och jurist Jon Paulsson deltagit.

Maggi Mikaelsson

Olof Ternström

Textbilagor

- 1. Skötselplan
- 2. Hur man överklagar

Kartbilaga

Kombinerad besluts- och skötselplanekarta

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Naturvård

Sändlista

Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm
Statens Fastighetsverk, Box 2263, 103 16 Stockholm
Statens Fastighetsverk, Storsjöstråket 15, 5tr, 831 34 Östersund
Bergs kommun, Box 73, 840 40 Svenstavik
Boverket, Box 534, 371 23 Karlskrona
Vägverket, Region Mitt, Box 186, 871 24 Härnösand
Skogsvårdsstyrelsen, Mellannorrand, Skedom, 881 92 Sollefteå
Skogsvårdsstyrelsen, Galhammarvägen 1, 840 40 Svenstavik
Lantmäterimyndigheten i Jämtlands län, Fastighetsregistret
Lantmäterimyndigheten i Jämtlands län, Östersundskontoret
Fäbodarrandatorer enligt särskild förteckning
Jaktarrandatorer enligt särskild förteckning
Tåssåsens sameby, Per Erik Jonasson, Gastkullevägen 9, 830 05
Järpen
SWEMO, Box 384, 831 25 Östersund
Jämtland-Härjedalens naturskyddsförbund, AnnKristin Holmberg, Vike 1735,
835 91 Krokomb
Bergs naturskyddsförening, Kjell Larsson, Klövervägen 8, 840 40 Svenstavik
Östersundsposten, Box 124, 831 22 Östersund
Länstidningen, 831 89 Östersund
Länskungörelserna
Kultur
Plan
Naturvård
Fältpersonalen

SKÖTSELPLAN FÖR ARÅDALENS NATURRESERVAT

Skötselplanen omfattar denna textdel och den kombinerade besluts och skötselplanekartan. Planen upprättades slutgiltigt år 2005.

Syftet med naturvårdsförvaltningen

1. Bevara och vårda områdets naturtypers ekosystem och naturliga processer samt att bevara landskapets orörda karaktär i väsentligen orört och ostört tillstånd. Undantag: Fäbodområdet kring Östra Arådalen.
2. Återuppta fäboddrift på Östra Arådalen samt att så långt möjligt bibehålla övriga fäbodvallar i ursprungligt skick.
3. Bibehålla områdets goda förutsättningar för naturstudier och annat rörligt friluftsliv

Disposition och skötsel av mark och vatten

Östra Arådalens fäbodområde med närmast omgivande skogsmark

Beskrivning:

Området utgörs av själva fäbodområdet och närmast omgivande skogsområde.

Mål:

Fäboddrift om denna verksamhet åter blir möjlig. Skogen skall i så fall skötas utifrån fäbodkulturens behov. Att bibehålla den öppna marken med byggnader och hägnader i vårdat skick. Sedvanlig vård och underhåll av mark och byggnader. Vid återupptagen fäboddrift skall skogen runt fäbodområdet skötas enligt särskild av Länsstyrelsen godkänd plan.

Riktlinjer:

Övriga fäbodar

Beskrivning:

Inom och alldeles i närheten av reservatet finns flera andra fäbodar t.ex. vid Valskaftet och Stuguberget.

Mål:

Att bibehålla mark och byggnader i vårdat skick.

Riktlinjer:

Sedvanlig vård och underhåll av mark och byggnader.

Hela övriga området utom fäbodarna

Beskrivning:

Området utgörs av med en mosaik av fjäll, myr och skog.

Mål:

Orörda fjäll och myrar respektive urskog. Områdets orörda karaktär skall

Riktlinjer: i största möjliga utsträckning bibehållas.
Inga åtgärder vidtas utöver vad som anges nedan.

Anordningar för rekreation och friluftsliv

Tillgänglighet och friluftsanordningar

Beskrivning: Allmän landsväg går fram till Arådalen. Mellan fäbodarna går flera gamla leder. Den s.k. Jämt-Norgevägen även kallad Pilgrimsleden går rakt igenom reservatet i öst-västlig riktning.

Mål: Rörligt friluftsliv skall kunna bedrivas. Friluftslivets intresse skall underordnas intresset att bevara naturkvalitéerna.

Åtgärder: Ett lämpligt antal gamla fäbodstigar rustas upp och underhålls. Vägvisning görs från allmänna vägen.

Renhållning

För renhållning i terrängen svarar naturvårdsförvaltaren.

Information

Informationsskyltar sätts upp på lämpliga ställen där stigar går in i området samt vid ett urval av fäbodmiljöerna. Naturvårdsförvaltaren svarar för detta.

Utmärkning

Reservatet skall utmärkas på lämpliga ställen där stigar går in i området. Gränsen för fastigheten Arådalen 1:1 markeras särskilt.